

Texelaars in de weer met duinbehoud

MARCEL TAAL

Voor een texelaar is duinbehoud een voorwaarde, de zee probeert voortdurend het eiland te veroveren. Maar niet alleen daarom wordt er in Texel aan duinbehoud gedaan. Geboeid door de fascinerende natuur bestaat de Werkgroep Landschapszorg Texel (WLT) al jaren, strijdend tegen verdere aantastingen. Martin van der Wal, de duinconsulent Texel, is het contact naar de Stichting Duinbehoud.

Het kan niet anders dan een fantastische dag worden wanneer Martin wordt opgezocht. Na weken van storm en bijbehorende kustafslag baadt Texel weer eens in de zon. Martin woont tegen het landschapsreservaat "de Hoge Berg" aan, in het buitengebied van Oudeschild. De omgeving wordt gekenmerkt door het typische, oude Texelse landschap, met kleine walletjes om de weilanden en de bekende schapenboeten. Dit wordt binnenkort verrijkt met iets heel kriebeligs: een insectenreservaat, vlak voor de deur van Martins huis.

Hij legt zijn band met het eiland uit: "Ik woon hier wel al zo'n dertig jaar, maar dat maakt me eigenlijk nog steeds geen echte Texelaar. Zoiets let nogal nauw hier. Ik ben iemand die is blijven hangen na hier een tijdje gewerkt te hebben aan een booreiland."

De belangstelling en liefde voor de natuur van het eiland wordt duidelijk door zijn bijdrage aan de Werkgroep Landschapszorg Texel. Deze groep van zo'n tien mensen heeft zich in de loop der jaren een prominente plaats weten te verwerven bin-

nen de eiland-gemeenschap. "We zijn hier al weer ruime tijd bezig, meer dan tien jaar. Eén van de eerste akties was het verzet tegen de plannen met de waterfabriek hier vlakbij (ten noorden van Oudeschild - red.), vooral tegen het daarbij geplande windmolenpark. Die windmolens staan er nog steeds niet. Ons werk heeft zich ook al snel uitgestrekt over het hele eiland, in principe bekijken we zelfs de kleinste plannetjes die van invloed zijn op het landschap. We beperken ons dan ook niet tot de duinen alleen, maar ze zijn wel onze grootste bron van zorg, met name vanwege de maatregelen tegen de duinafslag. Vroeger losten ze dat op door de duinen gewoonweg naar binnen te schuiven."

Lastig maar noodzakelijk

Als je anderen spreekt over de inspanningen van de werkgroep, ontmoet je veel waardering, maar ook wel eens wat irritatie. Daar is Martin zich van bewust: "Ik begrijp die oppositie en dat onbegrip wel, want zo'n stelletje bemoeials is vaak nogal lastig. Zo van: daar heb je ze weer, die natuurbeschermers."

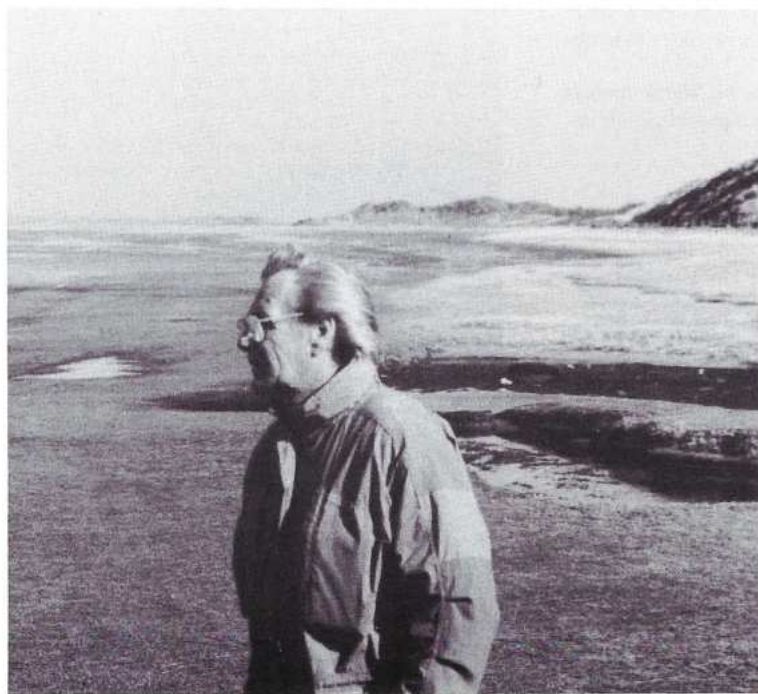
Heel vaak haalt een aktie niets uit, de licht verbitterde ondertoon die soms in het verhaal van Martin sluipt kan daarop teruggevoerd worden. Maar hij blijft zich inzetten. "Het is nog steeds hard nodig. Juist op een drukbezocht eiland als Texel kan het snel gebeuren dat de natuur vergeten wordt. De grote stroom rekreanten brengt nogal wat andere belangen in. Dat is eeuwig zonde en kortzichtig, want de natuur is het visitekaartje van Texel. Wanneer je daar grote toegangswegen naar toe maakt en te veel mensen in de rustgebieden laat komen, raak je een belangrijke trekpleister kwijt. Zelf erger ik me b.v. ook aan het vliegveld en de hele kermis eromheen. In het hoogseizoen dwarrelen voortdurend die parachutistes uit de hemel. Velen zijn bezig met een cursus springen en zijn onervaren, ze komen echt overal terecht."

Zwijnmen bij de Slufter

We zijn in de tussentijd naar de parel van het eiland, de Slufter, gereden. Dit is nog altijd de enige plaats in Nederland waar de duinvalleien in open verbinding staan met de zee; een uniek natuurgebied. De slufter ziet er lieflijk uit, veel groen en veel vogels. Martin: "Dit zag er vorige week wel even anders uit, met die stormen. Het water stond toen tot aan de achterste dijk. Maar daar is nu niets meer van te zien. Je verbaast je eerder over de zoute smaak van het water, de zee eindigt immers anderhalve kilometer verderop."

Het is mogelijk door de slufter te wandelen, zolang het water maar niet te hoog staat. Vanaf de slufterweg kan het hele jaar lang een rondwandeling naar het strand worden gemaakt. Wie naar het noorden wil of langs de broedplaatsen van de lepelaars (ten

Martin van der Wal, duinconsulent op Texel (foto: Marcel Taal).

Camping 'Kogerstrand' in de duinen van Texel (foto: J. Nauta).

zuiden van de slufte, in De Muy) wil lopen, moet met een excursie mee of tijdens het winterseizoen gaan. Die lepelaars stonden vorig jaar trouwens nogal in de belangstelling. "Ja, dat kwam vooral door de slachting die de verwilderde fretten hadden aangericht. Zeker honderd lepelaars hebben het leven gelaten doordat jagers hun fretten hebben laten ontsnappen. De WLT heeft trouwens ook nog flink aan de bel getrokken bij Staatsbosbeheer. De voortdurende bezuinigingen daar hebben tot gevolg dat de lepelaars niet langer goed beschermd kunnen worden, ook niet in de broedtijd."

Wij zijn helaas te laat voor een excursie door De Muy, maar we komen nog wel terug. De slufte heeft namelijk een grote aantrekkingskracht. Ook voor Martin geldt dat. Behalve voor het indrukwekkende landschap komt hij hier voor zijn hobby. "Ik ben hier vooral in het najaar wat vaker te vinden. Paddestoelen hebben mijn speciale belangstelling en daar verderop zijn er veel te vinden. Juist als het gaat schemeren of wanneer het mist, loop ik er dan graag rond. Niet alleen omdat het dan rustig is, want je ziet daar sowieso (gelukkig) weinig mensen, maar omdat je dan de mooiste foto's kan maken."

Dit kan niemand ontkennen die bij Martin thuis is geweest, daar hangen een aantal prachtige uitvergrotingen aan de muur.

Vrees voor de camping

In principe zou Texel tegenwoordig heel veel duinconsulenten moeten hebben. Iedere Texelaar is gebaat bij het behoud van de duinen, zo belangrijk als zeewering. Zo kan het gebeuren dat we, na van Martin afscheid te hebben genomen, door de Recreatie-Stichting Texel (RST) worden uitgenodigd voor een rit langs de geteisterde kustlijn. Hun zorg is allereerst de eigen "duincamping": camping Kogerstrand. De stormen van deze winter hebben de zee bij de Koog tot op tien, twintig meter van de kampeerders doen komen. Men is er vooral bang voor dat het behoud van de vijf kilometer lange camping te duur wordt en dat de duinenrij nu ook daar naar binnen wordt geschoven. Dit is al zo vaak gebeurd op Texel: het is goedkoper. Dit zou ook voor de natuur een verlies betekenen. Juist door het economisch belang van de camping

is de eerste duinenrij daar tot nu toe nog steeds intact. Ondanks de zeer prominente aanwezigheid van maximaal 5500 kampeerders is er sprake van een redelijk natuurlijk duinlandschap met enige vogelrijkdom. Ten noorden ervan is de zeereep echter omgevormd tot een brede dijk, recht als een lijn.

Het is natuurlijk wel aardig dat over de duinafslag iedereen op Texel een front vormt naar de regering in Den Haag toe. Je vraagt je wel af of er dan niet even hard gewerkt kan worden aan beperking en regeling van de recreatiedruk op de duinen. Martin van der Wal zei het al: "Het toelaten van steeds grotere stromen recreanten in je natuurgebieden en het steeds weer opofferen van kleine stukjes duin aan koffietentjes, nieuwe fietspaden enzovoorts is eeuwig zonde en kortzichtig."

Ecomare

Langs de duinen van Texel, tussen De Koog en Den Burg ligt het natuur-informatiecentrum van het eiland: Ecomare. Het kan gerust beschouwd als een van de grootste, zo niet het grootste bezoekerscentrum in het Nederlandse duingebied.

Grote trekpleister van het centrum zijn de zeehondenbassins en de opvang voor zieke zeehonden en zeevogels. Vooral het voeren van de dieren (twee maal per dag) krijgt grote belangstelling. Per jaar komen er zo'n 200.000 mensen naar Ecomare en het overgrote deel ervan bezoekt de permante tentoonstelling, het zeeaquarium en de zeehondenbassins.

Een veel kleinere groep mensen (jaarlijks 7.000) bezoekt ook het duinpark, dat alleen via Ecomare toegankelijk is. Het 70 ha grote park is dan ook een nog rustig gebied, dat verschillende duinlandschappen omsluit. Tijdens een wandeling geven kleine panelen achtergrondinformatie.

Ecomare is het resultaat van de samenwerking tussen Staatsbosbeheer, Natuurmonumenten, IVN en de Stichting Texels Museum. Openingstijden: van 09.00 tot 17.00, het hele jaar door, behalve op de zon- en feestdagen buiten het hoogseizoen. De entreeprijs is f 6,- (kinderen f 4,-).